

Роговець Максим

кандидат технічних наук, доцент
Науково-дослідний інститут воєнної розвідки
<https://orcid.org/0000-0002-1587-9017>

Євдокимов Віктор

доктор наук з державного управління, доктор економічних наук, професор
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-3577-081X>

Модель управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України

Анотація. У статті розглядається проблема формування ефективної моделі управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України в умовах зростання багатовекторних загроз, гібридної агресії, кібернетичних атак, економічних і соціальних потрясінь. Автори підкреслюють, що традиційні підходи до безпеки вже не відповідають сучасним викликам, а існуюча система управління характеризується фрагментарністю, слабким моніторингом динаміки загроз і недостатньою взаємодією між суб'єктами безпекового середовища. Проведено аналіз сучасних наукових підходів до управління ризиками, стратегічних документів України та методик оцінювання рівня загроз.

Метою статті є розробка системної моделі управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці, що базується на аналізі безпекового середовища. Запропонована модель містить такі етапи, як: ідентифікація загроз, оцінка їх ймовірності та впливу, розробка стратегії реагування, впровадження заходів, моніторинг ефективності та коригування стратегії відповідно до змін середовища. Особлива увага приділяється використанню когнітивно-семантичної моделі для оцінювання рівня державної безпеки, що дозволяє своєчасно визначати зони ризику, стабілізації та реалізації національних інтересів.

Стаття містить авторське бачення структури системи забезпечення державної безпеки, визначає ролі ключових суб'єктів (вище політичне керівництво, спеціальні органи, правоохоронні та розвідувальні структури) та об'єкти захисту (суверенітет, територіальна цілісність, критична інфраструктура, інформаційна та кібербезпека). Визначено принципи управління (поліцентричність, ієрархічність, оптимальність, багатоваріантність), що забезпечують адаптивність і ефективність реагування на динамічні загрози. Практична цінність дослідження полягає у можливості застосування моделі для вдосконалення державної політики та підвищення стійкості суспільства.

Ключові слова: державна політика; державна безпека; національна безпека; виклики; ризики та загрози державній безпеці; процес управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України.

Актуальність теми дослідження. В умовах постійного ускладнення безпекового середовища та зростання кількості багатовекторних загроз особливої актуальності набуває системний аналіз процесу управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України. Збройна агресія, економічні кризи, кібернетичні атаки, екологічні виклики та соціальні потрясіння формують нову реальність, у якій традиційні підходи до безпеки виявляються недостатньо ефективними.

Проблема полягає у відсутності цілісної, гнучкої та адаптивної моделі управління, що дозволяла б своєчасно і точно виявляти загрози, оцінювати ризики та формувати ефективну відповідь. Поточна система управління часто характеризується роз'єднаністю між державними інституціями, слабким моніторингом динаміки загроз, недостатнім врахуванням міжнародного досвіду та обмеженою комунікацією між суб'єктами безпекового середовища.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю вдосконалення підходів до аналізу зазначених процесів, що має на меті підвищення ефективності державної безпекової політики зокрема та національної безпеки в цілому, а також посилення стійкості суспільства та збереження державного суверенітету в умовах гібридних і комплексних загроз.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У контексті національної безпеки України особливої актуальності набувають дослідження, присвячені управлінню викликами, ризиками та загрозами. Вітчизняні та зарубіжні автори підходять до цього питання з різних сторін – від стратегічного планування до кібербезпеки, енергетичної незалежності та інформаційної протидії.

Вагомий внесок у теоретичне обґрунтування проблем національної безпеки зроблено в роботах таких авторів, як В.Гаврилюк [1], який досліджує класифікацію та ієрархію загроз, і М.Кулик [2], який розглядає ризик-менеджмент у сфері державного управління. Їхні праці дозволяють окреслити базові підходи до аналізу ризиків та викликів у безпековому просторі.

Особливу увагу приділяють адаптації моделей управління ризиками до умов гібридної війни, що триває на території України. Зокрема, А.Литвин [3] досліджує трансформацію концепцій безпеки у відповідь на гібридні загрози, включно з інформаційною агресією та кібертероризмом.

Серед стратегічних документів варто вирізнити Стратегію національної безпеки України, затверджену Указом Президента № 392/2020 [4], що визначає основні напрями державної політики у сфері безпеки та оборони. А також Стратегію забезпечення державної безпеки, затверджену Указом Президента № 392/2022 [5], яка визначає цілі, наміри та завдання державної політики у сфері державної безпеки.

Також важливими є розглянуті праці, що аналізують інструменти оцінювання загроз. Наприклад, у роботі С.Кривоноса [6] представлено методуку оцінки рівня загроз з урахуванням геополітичних та внутрішньополітичних чинників.

У зарубіжному контексті слід згадати праці Б.Бузана [7], який заклав основу сучасної теорії секторів безпеки, а також дослідження М.Дунні [8], що описують новітні підходи до управління національною безпекою в умовах глобалізації.

Додатково сучасні методологічні підходи до оцінювання стану безпекового середовища та рівня національної безпеки держави розглянуто у роботі М.Роговця та В.Євдокимова [9], а питання когнітивно-семантичного моделювання рівня воєнної безпеки – у дослідженні М.Роговця [10].

Загалом аналіз літератури свідчить про необхідність комплексного підходу до управління загрозами, в якому враховуються не лише військові, а й соціальні, економічні, екологічні та інформаційні чинники.

Метою статті є розробка моделі управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України на основі результатів аналізу / оцінки безпекового середовища.

Викладення основного матеріалу. Відповідно до [5, ст. 22]: «Державна політика у сфері державної безпеки спрямовується на попередження, своєчасне виявлення і запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам державній безпеці України, припинення розвідувальних, терористичних, диверсійних та інших протиправних посягань спеціальних служб іноземних держав, а також організацій, окремих груп та осіб на державну безпеку України, усунення умов, що призводять до цих загроз та причин їх виникнення».

Крім того, у ст. 23 Стратегії забезпечення державної безпеки визначено напрями державної політики у цій сфері, серед яких – формування й упровадження проактивного підходу на основі управління ризиками [5, ст. 23].

Зміст управління ризиками (викликами/загрозами) полягає в обґрунтуванні рішень через використання методів, прийомів і заходів, що дозволяють прогнозувати виникнення ризикованих ситуацій, оцінювати їх ймовірність та вживати заходів для запобігання або зменшення негативних наслідків від їх реалізації.

Процес управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України (рис. 1) є багатокomпонентною системою, що містить низку взаємопов'язаних етапів:

- ідентифікація викликів/ризиків/загроз (В/Р/З);
- оцінка В/Р/З;
- розроблення стратегії протидії В/Р/З;
- впровадження заходів протидії В/Р/З (реалізація розробленої стратегії);
- контроль та моніторинг ефективності реалізації стратегії;
- перегляд та корегування обраної стратегії.

На етапі «**Ідентифікації викликів, ризиків і загроз (В/Р/З)**» здійснюється всебічний аналіз безпекового середовища з метою виявлення як існуючих, так і можливих небезпек, здатних негативно вплинути на державну безпеку. Зокрема [5] визначає такі загрози державній безпеці:

- збройна агресія російської федерації (рф) проти України, в тому числі застосовуючи гібридні форми та методи, з метою компрометації / демонтажу державності. Зокрема противник застосовує політичні, економічні, інформаційно-психологічні та інші засоби, а також кібератаки;
- грубе порушення принципів та норм міжнародного права й свободи людини і громадянина на тимчасово окупованих територіях України;
- розвідувально-підбивна діяльність проти України, підживлення сепаратистських настроїв, використання злочинних угруповань і корумпованих посадових осіб для зміцнення інфраструктури впливу спеціальних служб окремих іноземних держав;
- намагання суб'єктів розвідувально-підбивної діяльності отримати доступ до відомостей, що становлять державну таємницю та службову інформацію, а також до іншої інформації з обмеженим доступом;

- недостатня ефективність державних органів, непослідовність та незавершеність реформ складових сил безпеки, недосконалість механізмів правового, організаційного, кадрового, фінансового, матеріально-технічного забезпечення процесу розвитку системи забезпечення державної безпеки;
- можливість поширення міжнародного тероризму, міжнародної злочинності, зокрема в кіберпросторі, наркоторгівлі, торгівлі людьми, релігійного фундаменталізму, політичного та релігійного екстремізму, нелегальної міграції, легалізації (відмивання доходів), одержаних злочинним шляхом, розповсюдження зброї масового знищення та засобів її доставки тощо;
- вплив окремих держав через національні меншини, які проживають на території України, на ухвалення органами державної влади та органами місцевого самоврядування рішень на шкоду державній безпеці України;
- зниження довіри серед населення України через низький рівень добробуту, що провокує насильство та різні форми соціальної агресії, які використовуються деструктивними силами для дестабілізації суспільно-політичної обстановки. Особливо небезпечним є укорінення радикальних суспільних настроїв і середовищ, які є основою для політичного насильства й сепаратизму, діяльності незаконних збройних формувань, поширення тероризму;
- встановлення контролю олігархічними колами над стратегічними підприємствами та галузями національної економіки, у тому числі через вплив на політичні інститути та процеси;
- посилення загроз для критичної інфраструктури, погіршенням технічного стану такої інфраструктури та намаганням несанкціонованого втручання в її функціонування, зокрема фізичного і кіберзахисту;
- збільшення кількості порушень законодавства України про міграцію іноземцями та особами без громадянства, зокрема вихідцями з держав міграційного ризику, а також залучення цих осіб до протиправної діяльності.

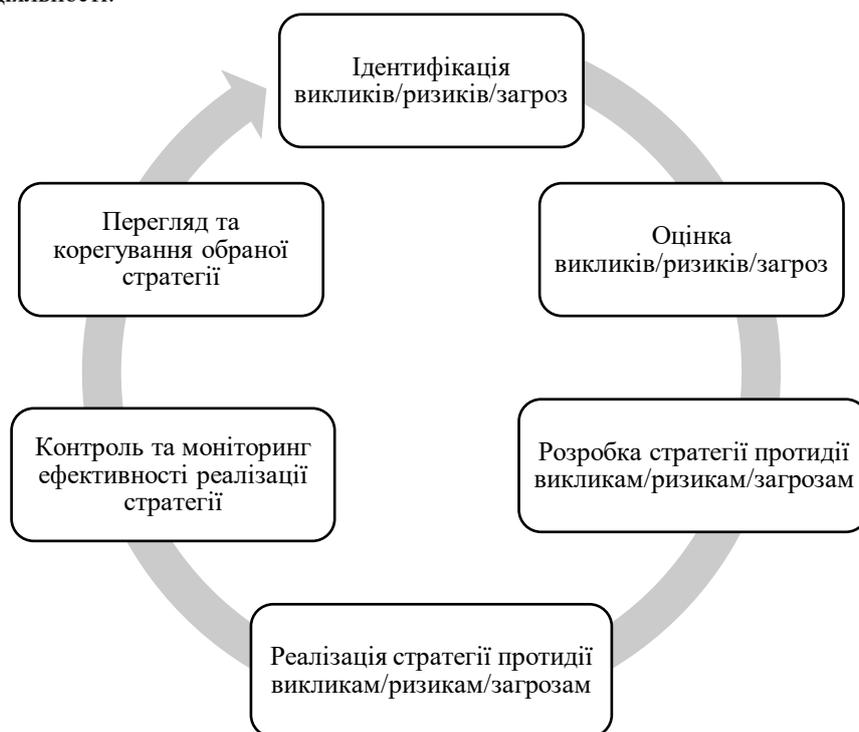

Рис. 1. Схема процесу управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України

Значущою характеристикою цього етапу є врахування не лише актуальних, але й потенційних загроз, які можуть набувати системного характеру.

Суть етапу «**Оцінка В/Р/З**» полягає в аналізі ймовірності появи загроз та рівня їх впливу на стратегічні інтереси держави. У цьому процесі використовуються як кількісні, так і якісні методи, які дозволяють визначити пріоритетність загроз і відповідно оптимально розподілити ресурси. Оцінка В/Р/З передбачає детальний аналіз імовірності виникнення та можливих наслідків цих викликів і загроз для державної безпеки.

«**Розробка стратегії реагування на В/Р/З**» базується на аналізі результатів попередніх етапів і включає як превентивні дії, так і механізми оперативного реагування. Це охоплює оновлення нормативно-правової бази, модернізацію суб'єктів державної безпеки, розвиток кіберзахисту, а також

посилення внутрішньої стійкості суспільства через інформаційну політику. Розробка стратегії протидії викликам, ризикам і загрозам (В/Р/З) передбачає створення комплексного плану дій, спрямованого на запобігання або зменшення негативних наслідків, викликаних актуальними ризиками і загрозами.

«**Впровадження заходів протидії В/Р/З**» полягає у реалізації розробленої стратегії через конкретні ініціативи та програми, спрямовані на нейтралізацію або зниження негативного впливу цих ризиків. Такий процес враховує запровадження спеціальних дій, які можуть охоплювати як превентивні заходи, так і активні реакції на загрози, що виникають. Прикладами ініціатив можуть бути навчання для персоналу, розробка нових технологічних рішень для підвищення безпеки, удосконалення процедур реагування на надзвичайні ситуації, а також інформаційно-просвітницькі кампанії, що підвищують обізнаність громадськості про потенційні загрози. Усі ці заходи спрямовані на створення стійкої системи, здатної оперативно реагувати на виклики та зменшувати їх негативні наслідки.

Етап «**Контроль і моніторинг ефективності виконання стратегії**» передбачає оцінювання результативності здійснених заходів, що забезпечує можливість отримання зворотного зв'язку та корекції дій у процесі реалізації стратегії. Цей аспект є критично важливим для виявлення досягнень та недоліків у впровадженні, що зі свого боку дозволяє своєчасно адаптувати підходи та методи, забезпечуючи ефективніше досягнення визначених цілей. Таким чином, систематичний контроль і моніторинг є невід'ємною складовою процесу управління, яка сприяє підвищенню загальної ефективності стратегічних ініціатив.

Етап «**Перегляд та коригування обраної стратегії**» передбачає адаптацію обраної стратегії протидії В/Р/З до нових умов під впливом динамічних змін безпекового середовища. Коригування здійснюється з урахуванням актуальних ризиків, аналітичних висновків щодо ефективності застосованих механізмів реагування, а також прогнозів розвитку ситуації. Такий підхід дозволяє своєчасно оновлювати складові стратегії, забезпечуючи її релевантність, превентивність і здатність до ефективного протистояння загрозам.

Реалізація процесу управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України можлива лише на базі системного підходу шляхом створення ефективної системи забезпечення державної безпеки. Завдання створення ефективної системи забезпечення державної безпеки є типовою для різних держав, тобто має багато схожих ознак.

Під системою забезпечення державної безпеки пропонується розуміти комплекс організаційних структур, сил і засобів, які виробляють цілеспрямовані рішення і проводять скоординовані дії і заходи щодо захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності і демократичного конституційного ладу та інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз невоєнного характеру.

Виходячи з того, що система забезпечення державної безпеки належить до складних систем з високим рівнем відповідальності за рішення, що ухвалюються, її структура має бути ієрархічною, багаторівневою, з розгалуженими зв'язками між елементами. На рисунку 2 наведено інтерпретований вигляд системи забезпечення державної безпеки України.

У такій системі держава виконує основні функції через органи законодавчої, виконавчої та судової влад. Вище політичне керівництво України затверджує концептуальні основи політики національної безпеки, а відтак і державної безпеки як її складової, а також ухвалює рішення щодо реалізації цієї політики.

У розробленні та реалізації політики національної безпеки (державної безпеки як складової) беруть участь Офіс (Адміністрація) Президента України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, міністерства та державні комітети, суб'єкти забезпечення державної безпеки, а також політичні та громадські організації, місцеві органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.

Необхідно зазначити, що суб'єктами державної безпеки є [5, ст. 3]:

— державний орган спеціального призначення із правоохоронними функціями. Відповідно до [5, ст. 5] Служба безпеки України є державним органом спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України;

— правоохоронні органи України;

— розвідувальні органи України;

— інші державні органи та особи, які беруть участь у забезпеченні державної безпеки відповідно до законодавства України.

Своєю чергою зміст забезпечення державної безпеки полягає у створенні умов для забезпечення захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності та демократичного конституційного ладу, а також інших життєво важливих національних інтересів від реальних і потенційних загроз України.

Отже, саме система забезпечення державної безпеки має здійснювати управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України на основі результатів аналізу/оцінки безпекового середовища. Зі свого боку управління В/Р/З можна розглядати як процес прийняття управлінських рішень – реагування на В/Р/З державній безпеці.

Рис. 2. Структура системи забезпечення державної безпеки України (інтерпретація авторів статті)

Такий процес має базуватися на принципах:

- поліцентричності – безпекове середовище розглядається як рівнозначна сторона процесу прийняття управлінського рішення (зовнішньо впливає на систему забезпечення державної безпеки);
- ієрархії – спосіб формулювання управлінської мети має бути ієрархічним;
- ентропійності – структурованості управлінської ситуації за ступенем наявності в ній невизначеності. Це обумовлюється наявністю невизначеності як в оцінках безпекового середовища, так і в тенденціях її динаміки (зокрема в оцінках загроз національній безпеці);
- оптимальності – передбачається кількісне оцінювання витрат необхідних ресурсів і результатів реалізації рішення по кожному варіанту рішень;
- адекватності мети і результату – результат реалізації прийнятого рішення має відповідати меті управління В/Р/З;
- адекватності управлінських рішень рівню загроз – узгодженість, своєчасність та ефективність дій щодо реальних або потенційних В/Р/З державній безпеці;
- багатоваріантності – здатність системи формувати, аналізувати та обирати з кількох альтернативних варіантів дій, які можуть бути реалізовані для досягнення мети управління в умовах невизначеності (динамічного безпекового середовища).

Структуру запропонованої моделі управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України на основі результатів аналізу/оцінки безпекового середовища наведено на рисунку 3.

Основним критерієм такої моделі є рівень державної безпеки (Р дб) як інтегральний показник (цільова функція) ступеня реалізації національних інтересів у визначених сферах. При цьому варіація рівня державної безпеки дозволяє розглядати та оцінювати альтернативні варіанти рішень з урахуванням наявних ресурсних можливостей.

Для надійного управління В/Р/З державній безпеці пропонується використовувати методологію оцінювання поточного рівня державної безпеки на основі когнітивно-семантичної моделі. Це дозволить: визначити межі недопустимої зони значень рівня державної безпеки України (зони ризику), зони стабілізації та зони повної реалізації життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави; забезпечити індикацію загроз, виявити джерела їх виникнення, оцінити рівень розвитку та ступінь їх впливу на національні інтереси.

Результати оцінювання та правильної інтерпретації рівня державної безпеки створюють підґрунтя для формулювання пропозицій щодо адекватного реагування на виклики і ризики, а також нейтралізації загроз державній безпеці, планувати та вживати необхідні заходи щодо забезпечення необхідного рівня державної безпеки України. Інакше кажучи, здійснювати управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України шляхом розроблення і реалізації ефективної державної політики.

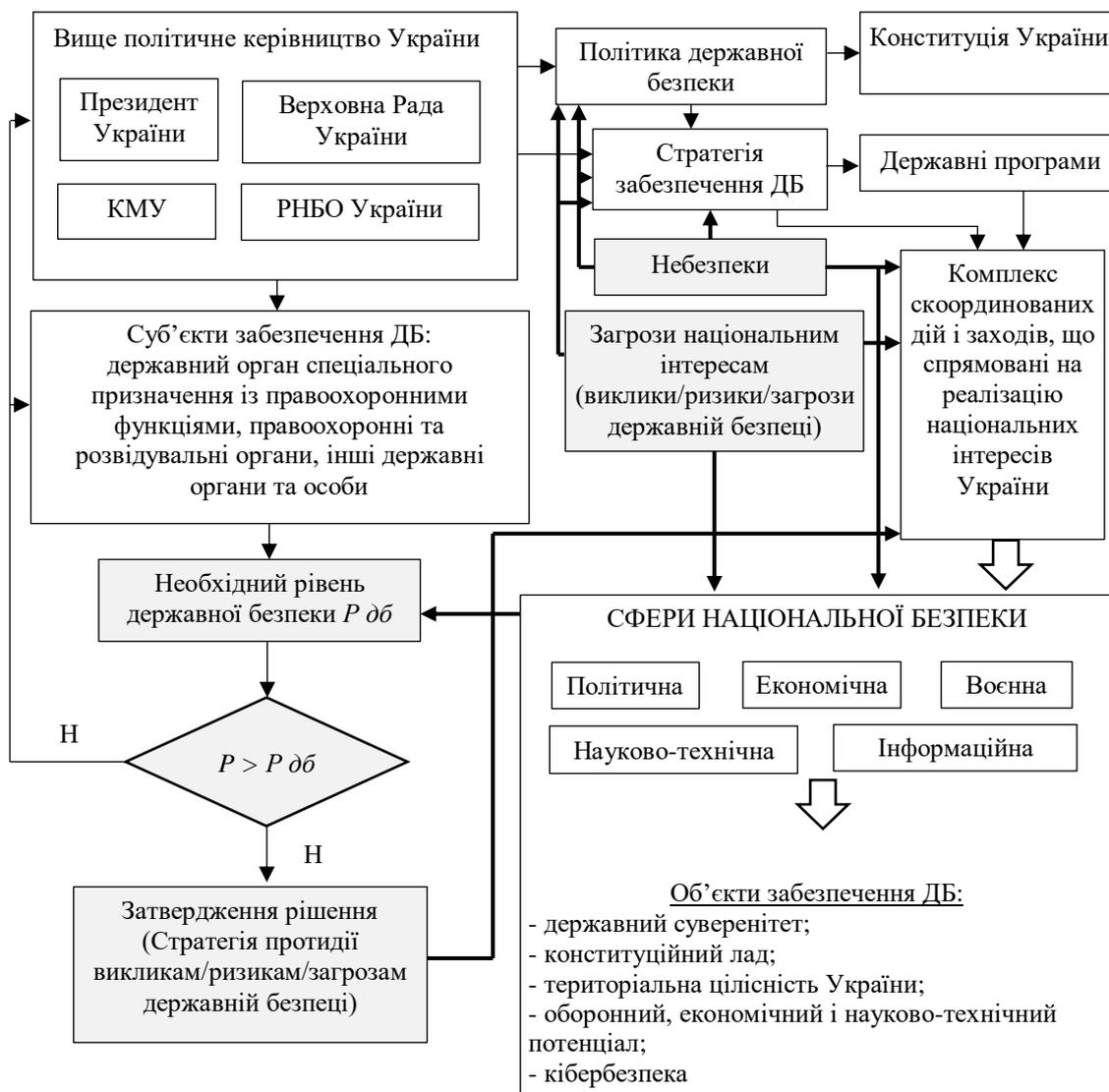

Рис. 3. Структура моделі управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України на основі результатів аналізу/оцінки безпекового середовища

Крім того, запропонована модель забезпечує регулювання інформаційного обміну між складовими системи забезпечення державної безпеки, який здійснюється на основі існуючих владних відносин, панівних у суспільстві національних цінностей, офіційно визнаних національних інтересів, їх ієрархії та підтримується правовим механізмом політичної системи суспільства.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На підставі отриманих результатів комплексного аналізу процесу управління викликами, ризиками та загрозами державній безпеці України запропоновано модель управління, яка базується на системному підході. Така система враховує багаторівневу структуру суб'єктів забезпечення безпеки та передбачає послідовність етапів: ідентифікація, оцінка, розробка

стратегії, впровадження заходів, моніторинг і коригування. Запропонований підхід дозволяє своєчасно реагувати на динамічні зміни безпекового середовища та підвищує ефективність державної політики у сфері безпеки.

Визначено, що ключовим критерієм ефективності моделі є рівень державної безпеки як інтегральний показник реалізації національних інтересів. Запропоновано використовувати когнітивно-семантичну модель для оцінювання поточного рівня безпеки, що дозволяє своєчасно ідентифікувати зони ризику, стабілізації та повної реалізації інтересів держави.

Практична цінність дослідження полягає у можливості застосування розробленої моделі для вдосконалення державної політики, підвищення стійкості суспільства та забезпечення ефективної взаємодії між усіма суб'єктами системи державної безпеки. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку інструментів кількісної оцінки ефективності впроваджених заходів, а також на адаптацію моделі до нових типів гібридних загроз.

Список використаної літератури:

1. Гаврилюк В.В. Класифікація та ієрархія загроз національній безпеці України / В.В. Гаврилюк. – Київ : Наукова думка, 2018. – 256 с.
2. Кулик М.І. Ризик-менеджмент у державному управлінні : теорія і практика / М.І. Кулик. – Харків : Право, 2019. – 312 с.
3. Литвин А.М. Гібридна війна : трансформація безпекових концепцій / А.М. Литвин. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 198 с.
4. Стратегія національної безпеки України : Указ Президента України № 392/2020 від 14.09.2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
5. Стратегія забезпечення державної безпеки : Указ Президента України № 56/2022 від 16.02.2022 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022>.
6. Кривонос С.П. Методика оцінювання рівня загроз національній безпеці / С.П. Кривонос. – Дніпро : ДУВС, 2021. – 224 с.
7. Buzan B. *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era* / B. Buzan. – London : Harvester Wheatsheaf, 1991. – 318 p.
8. Dunn M. *The Globalization of Security: State Power, Security Strategies and Political Order* / M. Dunn. – New York : Palgrave Macmillan, 2008. – 240 p.
9. Роговець М. Методологія оцінювання стану безпекового середовища та рівня національної безпеки держави на основі когнітивно-семантичної моделі / М.Роговець, В.Євдокимов // *Society and Security*. – 2025. – № 5 (11). – С. 73–81. DOI: 10.26642/sas-2025-5(11-73-81).
10. Роговець М. Когнітивно-семантична модель визначення рівня воєнної безпеки держави / М.Роговець // Актуальні питання забезпечення кібербезпеки та захисту інформації : тези доповідей учасників III Міжнародної науково-практичної конференції. – Київ : Видавництво Європейського університету, 2017. – С. 144–147.

References:

1. Havryliuk, V.V. (2018), *Klasyfikatsiia ta iierarkhiia zahroz natsionalnii bezpetsi Ukrainy*, Naukova dumka, Kyiv, 256 p.
2. Kulyk, M.I. (2019), *Ryzik-menedzhment u derzhavnomu upravlinni : teoriia i praktyka*, Pravo, Kharkiv, 312 p.
3. Lytvyn, A.M. (2020), *Hibrydna viina : transformatsiia bezpekovykh kontseptsii*, LNU imeni Ivana Franka, Lviv, 198 p.
4. Verkhovna Rada Ukrainy (2020), *Stratehiia natsionalnoi bezpeky Ukrainy*, Ukaz Prezydenta Ukrainy No. 392/2020 vid 14.09.2020, [Online], available at: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>.
5. Verkhovna Rada Ukrainy (2022), *Stratehiia zabezpechennia derzhavnoi bezpeky*, Ukaz Prezydenta Ukrainy No. 56/2022 vid 16.02.2022, [Online], available at: <https://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/56/2022>.
6. Kryvonos, S.P. (2021), *Metodyka otsiniuvannia rivnia zahroz natsionalnii bezpetsi*, DUVS, Dnipro, 224 p.
7. Buzan, B. (1991), *People, States and Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*, Harvester Wheatsheaf, London, 318 p.
8. Dunn, M. (2008), *The Globalization of Security: State Power, Security Strategies and Political Order*, Palgrave Macmillan, New York, 240 p.
9. Rohovets, M. and Yevdokymov, V. (2025), «Metodolohiia otsiniuvannia stanu bezpekovoho seredovyscha ta rivnia natsionalnoi bezpeky derzhavy na osnovi kohnityvno-semantychnoi modeli», *Society and Security*, No. 5 (11), pp. 73–8, doi: 10.26642/sas-2025-5(11-73-81).
10. Rohovets, M. (2017), «Kohnityvno-semantychna model vyznachennia rivnia voiennoi bezpeky derzhavy», *Aktualni pytannia zabezpechennia kiberbezpeky ta zakhystu informatsii*, tezy dopovidei uchasykiv III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii Vydavnytstvo Yevropeiskoho universytetu, Kyiv, pp. 144–147.

Rohovets M, Ievdokymov V.

Model for Managing Challenges, Risks, and Threats to State Security of Ukraine

Abstract. This article addresses the development of an effective model for managing challenges, risks, and threats to Ukraine's state security amid growing multifaceted threats, hybrid aggression, cyberattacks, and socio-economic upheavals. The authors argue that traditional security approaches are insufficient, while the current management system suffers from fragmentation, inadequate threat monitoring, and limited coordination among security actors. The paper reviews contemporary scientific approaches to risk management, Ukraine's strategic documents, and threat assessment methodologies.

The proposed systemic model encompasses the following stages: threat identification, assessment of probability and impact, development and implementation of response strategies, effectiveness monitoring, and strategy adjustment in response to environmental changes. Special attention is given to the use of a cognitive-semantic model for assessing state security, enabling timely identification of risk zones, stabilisation, and the realisation of national interests.

The article outlines the structure of the state security system, defines the roles of key actors (top political leadership, special agencies, law enforcement and intelligence bodies), and protection objects (sovereignty, territorial integrity, critical infrastructure, information and cyber security). The management principles of polycentricity, hierarchy, optimality, and multivariance are highlighted, ensuring adaptability and effective response to dynamic threats. The practical value of the study lies in the potential application of the model to improve state policy and enhance societal resilience.

Keywords: state policy; state security; national security; challenges; risks and threats; management process of challenges, risks, and threats to Ukraine's state security.

Стаття надійшла до редакції 23.12.2025